

Femårig grunnutdanning må utredes nå!

Helsedirektoratet har etter oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet utredet videreutdanning av fysioterapeuter. Bakgrunnen for bestillingen er de store endringene som har vært i primærhelsetjenesten og det økte behovet for kompetent personell i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Dagens grunnutdanning er presset

Direktoratet skriver i sin rapport at fysioterapeuter er en yrkesgruppe som er «gitt et ansvar og en tillit som det forventes at den enkelte forvalter på en trygg måte og som ivaretar tjenestens krav til kvalitet og pasienters/brukeres sikkerhet». Når det gjelder dagens treårige grunnutdanning trekker direktoratet fram at utdanningsmiljøene lenge har gitt uttrykk for at det er et stort press på innholdet i utdanningen. Rapporten refererer til at utdanningsmiljøene strever med å holde tritt med faglig utvikling, forskning, endringer i organiseringen av tjenesten, teknologisk og medisinsk utvikling, demografiske endringer og endringer i sykdomsutvikling. Det er stadig ting som er ønsket inn i utdanningen – og noe annet som dermed må ut. At dagens grunnutdanning er presset på tid er også blitt argumentert for tidligere, fra ulikt hold. Anne Riiser Svensen, tidligere leder av NFFs fag- og spesialistråd og lektor ved fysioterapeut-utdanningen ved OsloMET, uttalte til Fysioterapeuten i 2011 at: «Tre år ikke er nok tid til å gi studentene all den kunnskap de trenger». Maya T. Ringvold, tidligere leder av NFFs fagseksjon, uttalte samme år at «tre år ikke er nok til å gi studentene all den kunnskap de trenger på ulike felt» (...) Slik jeg ser det, vil en endring av grunnutdanningen til femårig masterutdanning være det optimale for pasientene, fysioterapeutene selv, faget og fagutviklingen». Fysioterapeut og professor Eline Thornquist ved Universitetet i Bergen, æresmedlem av NFF, argumenterte for det samme da hun i 2013 hevdet at det er presset inn så mange elementer i fysioterapiutdanningen at den nesten «knekker sammen». UiO-professor Anne Marit-Mengshoel uttalte i Fysioterapeuten 12.11.2013 at manglende praksis og kliniske ferdigheter hos nyutdannede kan gjøre fremtidige fysioterapeuter lite egnet til å møte de krav de vil bli stilt overfor i arbeidslivet. I tillegg til at bachelorutdanningen i fysioterapi er presset på tid, peker Direktoratet på at direkte tilgang til fysioterapeuter vil kunne gi større tilflyt av pasienter, uten at noen har vurdert om pasienten har en alvorlig underliggende sykdom. Etter denne endringen er det blitt særlig viktig at grunnutdanningen gir fysioterapeuter en solid kompetanse på differensialdiagnoser. De må kunne vurdere om pasienten bør behandles av dem selv eller henvises til andre deler av helsetjenesten, heter det i rapporten.

Det kan også legges til at i 2006, den gang pasienter fikk direkte adgang til manuellterapeuter, ble det stilt krav til kompetanseheving for manuellterapeuter i form av flere obligatoriske fag ved Universitet

i Bergen. På samme måte mener NMF at fysioterapeuters kunnskap og kompetanse om kroppens struktur og funksjon bør styrkes når samfunnet stiller nye krav til yrkesrollen. NMFs oppfatning er at den nye rollen, og medfølgende økning i ansvar, må gjenspeiles i felles kompetanseheving for alle – på grunnutdanningsnivå. Fysioterapeut-utdanningen i dag er ikke utformet med den nye rollen for øye. Dette er kommentert av flere, bl.a. av Legeforeningen som i høringen om direkte tilgang uttalte at: «Ved direkte tilgang vil fysioterapeuter tillegges et individuelt ansvar for å utelukke annen alvorlig sykdom. Fysioterapeuters utdanning omfatter ikke utvikling av slik kompetanse i tilstrekkelig grad». Videre, i tillegg til implikasjoner grunnet direkte tilgang, stiller den nye forskriften om funksjon og kvalitet som trer i kraft fra 01.01.2018 ytterligere krav til fysioterapeutene og deres yrkesutøvelse. Også dette tilsier at studiet bør omlegges fra et treårig til et femårig integrert løp.

Utenfor utredningsoppdraget

Direktoratet konkluderer ikke når det gjelder femårig grunnutdanning, da dette ligger utenfor oppdraget fra departementet. Men de skriver at selv om fysioterapeuter med en bachelorgrad er godt utdannet for mange formål, er det flere som etterspør fysioterapeuter med høyere kompetanse enn treårig bachelornivå. Rapporten understreker også at de tre arbeidstakerorganisasjonene har foreslått opprettelse av et femårig grunnutdanningsløp som et generelt kompetansehevingstiltak. Direktoratet skriver også at «en økning i lengde på grunnutdanningen fra tre til fem år vil gi et stort løft i fysioterapikompetanse og kan vurderes».

NMF mener at en integrert femårig mastergrad gir store muligheter til å forme fysioterapi i takt med endrede og sammensatte behov. En femårig grunnutdanning i fysioterapi vil sette fysioterapeuter i stand til å yte sikrere og bedre behandling til pasienter. Videre vil et integrert femårig løp representere et statusløft for fysioterapien, ved å befeste fysioterapeuters posisjon som høyt kvalifiserte muskel- og skjelettbehandlere. En femårig profesjonsutdanning kan også bidra til mer ressurser per student, og således bedre de økonomiske betingelsene for fysioterapistudiet.

En naturlig konsekvens av Helsedirektoratets rapport bør være at departementet sørger for at en vurdering av femårig utdanning nå blir gjort. Vi vil arbeide for dette, og håper at dette kan være en sak NFF, PFF og NMF kan enes om. Ved en utvidelse av grunnutdanningen vil en måtte vurdere det faglige innholdet. NMF har tidligere fremhevet behovet for å styrke de basalmedisinske fagene og differensialdiagnostikk, og ser fram til et grundig utredningsarbeid. I en tid hvor stadig flere profesjonsutdanninger går over til å være femårige grunnutdannelse, hvorfor skal fysioterapien være dårligere?

Hans Olav Velle, administrasjonskoordinator, NMF